

Trafikutskottets betänkande

1987/88:4

om en ny fartygssäkerhetslag (prop. 1987/88:3)

TU
1987/88:4

Sammanfattning

Huvudsyftet med propositionen är att anpassa reglerna om arbetsmiljön på fartyg till arbetsmiljölagens regler. Så sker genom förslag till en ny fartygssäkerhetslag, avsedd att ersätta den nuvarande sjösäkerhetslagen.

I betänkandet behandlas och tillstyrks förslaget liksom förslag om ändringar – huvudsakligen följdändringar – i sjöarbetstidslagen, livsmedelslagen, sjömanslagen, arbetsmiljölagen, vattenföroreningslagen och mönstringslagen.

Vidare behandlas och avstyrks yrkanden i en vpk-motion om bl.a. rubriken Fartygssäkerhetslag, utgångspunkten för en moderniserad lagstiftning om arbetsmiljön till sjöss, vissa bemanningsfrågor, påföljder för arbetsmiljöbrott samt livsmedelslagstiftningen.

Till betänkandet är fogat fem vpk-reservationer.

Propositionen

I proposition 1987/88:3 föreslår regeringen (kommunikationsdepartementet) riksdagen att anta förslagen till

1. fartygssäkerhetslag,
2. lag om ändring i sjöarbetstidslagen (1970:105),
3. lag om ändring i livsmedelslagen (1971:511),
4. lag om ändring i sjömanslagen (1973:282),
5. lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160),
6. lag om ändring i lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg,
7. lag om ändring i mönstringslagen (1983:929).

Lagförslagen har tagits in som *bilaga* till detta betänkande.

I propositionen föreslås en ny fartygssäkerhetslag, som skall ersätta den nuvarande lagen (1965:719) om säkerheten på fartyg. I förslagen har arbetsmiljöreglerna för sjöfarten omarbetats efter mönster från arbetsmiljölagen (1977:1160). Den föreslagna lagen har även i ett flertal andra hänseenden omarbetats i förhållande till gällande lag. Dessa ändringar är i huvudsak redaktionella. Karaktären av ramlag har förstärkts.

Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1988.

1987/88:T1 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att den nu förändrade lagen även i fortsättningen skall benämnas Lagen om säkerhet på fartyg,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att Sveriges suveränitet måste omfattas även av självständighet vad gäller lagstiftning inom arbetsmiljöområdet,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att svensk arbetsmiljölagstiftning skall gälla på svenskägda fartyg även om de hyrs ut till utländska redare,

4. att riksdagen avslår förslaget i 9 kap. 4 § vad gäller skyddsombudets ansvar att övervaka att fartyget är vederbörligen bemannat,

5. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag vad gäller straffsanktioner vid arbetsmiljöbrott,

6. att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till en mer konkret lagtext vad gäller livsmedelslagstiftningen,

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att regeringen även i fortsättningen bör vara överprövningsinstans.

Utskottet

I propositionen föreslås en ny fartygssäkerhetslag, som skall ersätta den nuvarande lagen (1965:719) om säkerheten på fartyg, den s.k. sjösäkerhetslagen.

Vidare föreslås ändringar i sjöarbetstidslagen (1970:105), livsmedelslagen (1971:511), sjömanslagen (1973:282), arbetsmiljölagen (1977:1160), lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg samt mönstringslagen (1983:929).

Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 juli 1988.

Sjösäkerhetslagen är vid sidan av sjölagen (1891:35, s. 1) den viktigaste lagen rörande sjöfartens förhållanden. Den innehåller bl.a. bestämmelser om certifikat, sjövärdighet, åtgärder till förebyggande av ohälsa och olycksfall, lastning, passagerarfartyg, bemanning, tillsyn, förbud att använda fartyg eller utrustning och om skyddsverksamhet.

Förslaget till fartygssäkerhetslag innebär främst att reglerna om arbetsmiljön på fartyg anpassas till reglerna i arbetsmiljölagen (1977:1160), som är den centrala lagen på arbetsmiljöområdet. Den lagen omfattar emellertid i stort sett inte arbete ombord på fartyg.

Av propositionen framgår att reglerna om arbetsmiljön på fartyg till en del redan har anpassats till arbetsmiljölagens regler. Så har skett bl.a. genom lagarna 1978:109, 1979:1107 och 1981:318 om ändring i lagen om säkerheten på fartyg, dvs. sjösäkerhetslagen.

Vid den ytterligare anpassning som det nu är fråga om har det befunnits lämpligare att utarbeta förslag till en ny lag, som bygger på den nuvarande sjösäkerhetslagen, än att föreslå omfattande ändringar antingen i den lagen eller i arbetsmiljölagen eller en ny lag, som enbart skulle avse arbetsmiljön till sjöss. Samtidigt har sjösäkerhetslagen ansetts behöva en författningstek-

nisk översyn. Förslaget till fartygssäkerhetslag har som en följd härav bl.a. givits en starkare karaktär av ramlag än sjösäkerhetslagen i syfte att minska detaljregleringen.

TU 1987/88:4

I motion T1 (vpk) behandlas *rubriken Fartygssäkerhetslag*. Motionärerna yrkar att riksdagen beslutar att den nya föreslagna lagen skall ges rubriken Lagen om säkerheten på fartyg. Till stöd för yrkandet framhålls att förslaget till fartygssäkerhetslag bygger på lagen om säkerheten på fartyg och att den rubriken bättre täcker sakinhåll och ändamål än den av regeringen föreslagna.

Av propositionen framgår att frågan om den nya lagens rubrik ägnats ingående överväganden. Utskottet gör för sin del ingen annan bedömning än att den av regeringen föreslagna rubriken synes ändamålsenlig. Förslaget till fartygssäkerhetslag tillstyrks därför i här berörd del, medan motionsyrkandet avstyrks.

Reglerna i den nuvarande sjösäkerhetslagen syftar främst till – framhåller föredragande departementschefen – att undanröja faktorer som är omedelbart riskabla för den arbetandes säkerhet och att förebygga vissa speciella yrkessjukdomar. Denna tekniska och fysiologiska syn på arbetsplatsens hälsorisker har efter hand avlösts av en insikt att man för att värna om hälsan bör sträva efter bästa möjliga arbetsförhållanden också från social och psykologisk synpunkt. Föredraganden framhåller att arbetsmiljölagen ger uttryck för denna insikt och att det är angeläget att reglerna om arbetsmiljön till sjöss moderniseras på motsvarande sätt. Vidare måste den nya lagstiftningen driva fram effektiva insatser mot dåliga arbetsmiljöer. Ingreppanden måste kunna ske på ett tidigt stadium även när arbetsförhållandena har sådana negativa verkningar på hälsan som yttrar sig först efter lång tid. Efter mönster från arbetsmiljölagen bör regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bemyndigas att utfärda generella föreskrifter om olika slag av förhandsbedömning. Härigenom skapas en ordning som även till sjöss ger tillfälle till förhandsbedömning i ett läge då åtgärder i ett visst skede kan bli styrande för möjligheterna att forma arbetsmiljön i ett senare skede.

Föredraganden betonar emellertid att någon fullständig överensstämmelse mellan bestämmelserna om arbetsmiljön i land och den till sjöss knappast kan åstadkommas. Förhållandena skiljer sig i åtskilliga hänseenden. Sjöfartens i hög grad internationella prägel medför också att vad som skall anses vara en god arbetsmiljö påverkas av förhållandena i andra traditionella sjöfartsnationer.

I motion T1 (vpk) framhålls att *utgångspunkten för en moderniserad lagstiftning om arbetsmiljön på fartyg* måste vara de ombordanställdas rätt till en lika god arbetsmiljö som anställda inom andra arbetsområden har. Hänvisningar till sjöfartens internationella prägel och förhållanden i andra traditionella sjöfartsnationer får inte – betonar motionärerna – medföra ett inflytande till det sämre på utformningen av svensk lagstiftning om arbetsmiljön till sjöss. Motionärerna yrkar att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna att Sveriges suveränitet måste omfattas även av självständighet vad gäller lagstiftning inom arbetsmiljöområdet.

Den anpassning av reglerna om arbetsmiljön på fartyg till arbetsmiljölagens regler som förslaget till fartygssäkerhetslag innebär synes utskottet väl avvägd. Någon fullständig överensstämmelse mellan bestämmelserna om arbetsmiljön i land och den till sjöss kan – av de skäl som föredraganden anför – inte heller enligt utskottets mening åstadkommas. Något riksdagens uttalande i frågan synes följaktligen inte påkallat, varför yrkandet härom avstyrks.

Enligt 1 kap. 1 § i förslaget till fartygssäkerhetslag gäller lagen som huvudregel alla fartyg som används till sjöfart inom Sveriges sjöterritorium samt svenska fartyg som används till sjöfart utanför sjöterritoriet.

Under rubriken *Tillämpning av utländsk lagstiftning på svenska fartyg* och svensk lagstiftning på utländska fartyg framhåller föredraganden att det i vissa situationer kan vara mindre lämpligt att tillämpa svenska regler om skyddsverksamhet på ett fartyg, vars drift upplåtits till ett utländskt rederi. Föredraganden föreslår dock inte nu någon bestämmelse om en sådan dispensmöjlighet utan hänvisar till att frågan studeras av skeppslegoutredningen (K 1985:01). Slutlig ställning bör tas först när utredningens betänkande föreligger.

Enligt motion T1 (vpk) bör dispenser av det slag som föredraganden fäster uppmärksamheten på inte kunna komma i fråga.

Enligt utskottets mening bör skeppslegoutredningens betänkande och de lagförslag detta kan komma att föranleda avvaktas, innan riksdagen tar ställning till den dispensfråga som föredraganden och motionärerna behandlar. Någon riksdagens åtgärd synes följaktligen inte för närvarande erforderlig, varför motionsyrkandet härom avstyrks.

En nyhet i förslaget till fartygssäkerhetslag är att *bestämmelserna om arbetsmiljön till sjöss avses gälla alla som utför fartygsarbete*, vare sig de är att anse som ombordanställda eller ej. Motsvarande bestämmelser i sjösäkerhetslagen gäller endast de ombordanställda.

5 kap. i förslaget till fartygssäkerhetslag innehåller bestämmelser om *fartygs bemanning*.

Den grundläggande bestämmelsen återfinns i 1 §, enligt vilken ett fartyg skall vara bemannat på ett betryggande sätt. För varje passagerarfartyg och för varje annat fartyg med en bruttodräktighet av minst 20 som transporterar gods eller passagerare skall enligt 5 § fastställas det minsta antalet besättningsmän i olika befattningar som kan anses vara betryggande från sjösäkerhetssynpunkt i den fart som fartyget används i eller avses att användas i (minimibesättning). Minimibesättning fastställs i regel av sjöfartsverket (7 §). Innan verket meddelar ett beslut om minimibesättning, skall verket samråda med organisationer som företräder redare och ombordanställda (8 § första stycket).

Fartygets redare eller ägare skall anställa dem som ingår i minimibesättningen och tillhör däck- eller maskinpersonalen (12 § första stycket). Om det finns särskilda skäl till det, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer medge att sådan personal anställs av någon annan. Innan ett medgivande lämnas, skall samråd ske med organisationer som

De sålunda återgivna bestämmelserna om *arbetsgivare för minimibesättning* skiljer sig från motsvarande reglering i sjösäkerhetslagen så till vida som enligt den lagen endast redaren kan anställa dem som ingår i minimibesättningen och tillhör däck- eller maskinpersonalen.

Befogenheten för fartygets ägare att anställa ifrågavarande personal är – framgår det av propositionen – av betydelse vid s.k. bare-boat charter, dvs. då ett fartyg för viss tid hyrs ut obemannat eller i huvudsak obemannat. I sådana situationer är befraktaren i allmänhet att anse som redare.

I motion T1 (vpk) motsätter sig motionärerna den nämnda dispensregeln i 5 kap. 12 § andra stycket och som innebär att någon annan än fartygets redare eller ägare kan få anställa den som ingår i minimibesättningen och tillhör däck- eller maskinpersonalen. Enligt motionärerna måste anställningstryggheten för de ombordanställda kunna garanteras samt en utveckling av bemannings- eller managementbolag förhindras. Något yrkande i frågan framställs dock inte i motionen.

Föredraganden framhåller i specialmotiveringen till ifrågavarande stadgande att en första förutsättning för dispens bör vara att sjösäkerheten inte försämras. Vidare måste i dispensärendet klarläggas att den tilltänkte arbetsgivaren kan erbjuda en anställningstrygghet som är likvärdig med den som personalen skulle ha haft om dispens inte hade meddelats. Slutligen måste naturligtvis den som ansöker om dispens kunna visa att det föreligger ett verkligt behov därav.

Om dessa grundförutsättningar är uppfyllda – fortsätter föredraganden – bör dispens kunna meddelas främst i två typer av situationer. Den ena är när en svensk redare vill anlita ett annat seriöst rederiföretag för driften av fartyget. Den andra typsituationen är när någon med ingen eller endast begränsad redarerfarenhet blir redare för ett fartyg.

Slutligen betonar föredraganden att han inte avsett att öppna vägen för andra bemannings- eller managementbolag än sådana som på grund av att de ansvarar för säkerheten ombord och är arbetsgivare för de ombordanställda är att anse som redare.

Vad föredraganden sålunda anfört har inte givit utskottet anledning till erinran. Lagförslaget i här berörd del tillstyrks.

Bemanningsfrågor behandlas i vpk-motionen också i anslutning till 9 kap. 4 § och 13 kap. 3 § i förslaget till fartygssäkerhetslag.

Den sistnämnda paragrafen gäller *ordningen för överklagande* av beslut enligt fartygssäkerhetslagen och innebär bl.a. att regeringens befattning med besvärärenden minskar avsevärt jämfört med vad som gäller enligt sjösäkerhetslagen. Som huvudregel föreslås att centrala förvaltningsmyndigheters beslut överklagas hos kammarrätten, medan andra myndigheters beslut överklagas hos sjöfartsverket. Beslut som avser ett fartygs bemanning eller medgivande enligt 5 kap. 12 § andra stycket – att annan än fartygets redare eller ägare skall få anställa den däck- eller maskinpersonal som ingår i minimibesättningen – överklagas dock hos regeringen, om beslutet har meddelats av en central förvaltningsmyndighet. Som skäl för dessa undantag från huvudregeln i fråga om ordningen för överklagande anför föredraganden

den att inslaget av lämplighetsbedömning i besluten är betydande.

Motionärerna yrkar att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna att regeringen även i fortsättningen bör vara överprövningsinstans. Till stöd för yrkandet åberopas att sjöfartsverkets beslut om minimibemanning uteslutande grundas på lämplighetsbedömningar.

Vad föredraganden anför om ordningen för överklagande av beslut har inte givit utskottet anledning till erinran. Förslaget till fartygssäkerhetslag tillstyrks i här berörd del. Utskottets ställningstagande innebär att syftet med motionsyrkandet torde få anses tillgodosett. Det bör därför kunna lämnas utan särskild åtgärd.

9 kap. 4 § gäller *skyddsombuds uppgifter*. Till dessa hör enligt första stycket fjärde meningen att övervaka att fartyget är vederbörligen bemannat.

I motionen yrkas avslag på förslaget till fartygssäkerhetslag såvitt det avser sistnämnda stadgande. Om förslaget antas, finns det enligt motionärerna en uppenbar risk att sjöfartsverkets ansvar för bemannings- och säkerhetskontroll luckras upp av ren besparingsnit.

Föredraganden framhåller att med verderbörlig bemanning avses väsentligen att fartyget skall vara bemannat i överensstämmelse med tillämpligt beslut om minimibesättning. Att så är fallet behöver kontrolleras bättre än för närvarande. Utvägen med ökad tillsyn är – fortsätter föredraganden – förenad med svårigheter, eftersom det kan gälla fartyg långt från Sverige, och en effektiv tillsyn bl.a. därför får beräknas dra betydande kostnader. Det rör här en viktig säkerhetsfråga, och det är en lämplig utväg att förstärka övervakningen av fartygs bemanning genom att koppla in skyddsverksamheten. I praktiken torde redan nu denna uppgift på sina håll utövas av skyddsombudet. Den nya bestämmelsen innebär naturligtvis – betonas det – inte någon inskränkning i befälhavarens ansvar.

Utskottet har för sin del ingen erinran mot att ett skyddsombuds uppgifter vidgas på sätt som föreslås i ifrågavarande bestämmelse. Förslaget till fartygssäkerhetslag tillstyrks följaktligen i här berörd del, medan motionsyrkandet avstyrks.

12 kap. i förslaget till fartygssäkerhetslag innehåller *ansvarsbestämmelser*.

Ansvarsbestämmelserna behandlas också i motion T1 (vpk) under rubriken Hantering av asbest och andra miljöfarliga ämnen. Motionärerna anser att straffsanktioneringen av arbetsmiljöbrott bör anges mer uttryckligt än i lagförslaget och yrkar att riksdagen hos regeringen hemställer om förslag till straffsanktioner vid arbetsmiljöbrott.

Enligt 12 kap. 1 § första stycket 1 jämförd med 8 kap. 2 § första stycket 3 och 4 § och 7 kap. 12 § kan ett brott mot föreskrifter eller villkor i fråga om användning på fartyg av ämnen, som kan föranleda ohälsa eller olycksfall, medföra böter eller fängelse i högst ett år. Av propositionen framgår att farorna vid hantering av asbest och asbesthaltiga produkter särskilt beaktats vid utformningen av ifrågavarande bestämmelser.

Utskottet har för sin del ingen erinran mot ansvarsbestämmelserna och tillstyrker följaktligen 12 kap. i förslaget till fartygssäkerhetslag. Motion T1 (vpk) i här berörd del avstyrks.

Vidare tillstyrks förslaget till fartygssäkerhetslag i de delar det ej omfattas av utskottets ställningstaganden i det föregående.

TU 1987/88:4

Enligt 4 § *livsmedelslagen* (1971:511) får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om undantag från lagens tillämpning på försvarsmakten.

I propositionen föreslås att sådana undantagsföreskrifter även skall kunna gälla fartyg och luftfartyg.

I motion T1 (vpk) yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om en mer konkret lagtext än vad propositionen innehåller.

Föredraganden framhåller att det inte råder någon tvekan om att den svenska livsmedelslagstiftningen som sådan också är tillämplig på fartyg. Vad som kan ifrågasättas är i vilken omfattning lagstiftningen bör tillämpas på svenska fartyg utom riket och i vilken mån utländska fartyg som befinner sig i svenska farvatten bör vara underkastade den svenska lagstiftningen på området. Föredraganden ser dock ingen anledning att i själva lagen precisera i vilken omfattning som undantag skall kunna göras.

Utskottet ansluter sig för sin del till föredragandens bedömning och tillstyrker därför förslaget till lag om ändring i *livsmedelslagen*. Härav följer att motionsyrkandet avstyrks.

Lagförslagen om ändring i *sjöarbetstidslagen* (1970:105), *sjömanslagen* (1973:282), *arbetsmiljölagen* (1977:1160), *lagen* (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg och *mönstringslagen* (1983:929) tillstyrks.

Ordningen för riksdagens beslut i vissa delar av ärendet

I propositionen framhålls att riksdagens beslut i fråga om vissa paragrafer i förslagen till fartygssäkerhetslag och till lag om ändring i *lagen* om åtgärder mot vattenförorening från fartyg bör fattas i särskild ordning på sätt som föreskrivs i 10 kap. 5 § tredje stycket *regeringsformen*. Enligt detta stadgande kan riksdagen besluta om *överlåtelse av vissa förvaltningsuppgifter* till bl.a. andra stater eller utländska inrättningar eller samfälligheter. Riksdagen får också i lag bemyndiga regeringen eller annan myndighet att i särskilda fall besluta om sådan överlåtelse. Innefattar uppgiften myndighetsutövning, skall riksdagens förordnande ske genom ett beslut, varom minst tre fjärdedelar av de röstande förenar sig. Riksdagens beslut kan också fattas i den ordning som gäller för stiftande av grundlag.

De paragrafer det gäller är 1 kap. 6 § första stycket, 3 kap. 8 § och 10 kap. 20 § första stycket i *förslaget till fartygssäkerhetslag* samt 6 kap. 6 § i *förslaget till lag om ändring i lagen om åtgärder mot vattenförorening från fartyg (vattenföroreningslagen)*.

Enligt 1 kap. 6 § första stycket i *förslaget till fartygssäkerhetslag* har certifikat som utfärdats av vissa angivna utländska klassificeringssällskap samma giltighet som om de utfärdats av sjöfartsverket, om det mellan staten och sällskapet har träffats avtal om utfärdande av certifikat för svenska fartyg.

I 3 kap. 8 § i *förslaget till fartygssäkerhetslag* föreskrivs att om minsta tillåtna fribord fastställts av något av vissa angivna klassificeringssällskap och

om det mellan staten och sällskapet har träffats avtal om sådan fastställelse för svenska fartyg, skall fastställelsen ha samma giltighet som om den gjorts av sjöfartsverket.

Enligt 10 kap. 20 § första stycket i förslaget till fartygssäkerhetslag får undersökningar av fartyg och utrustning som företagits av de i 1 kap. 6 § första stycket angivna klassificeringssällskapen godtas som tillsynsförrättningar, verkställda av svensk myndighet, om det mellan staten och sällskapet har träffats avtal om tillsyn av svenska fartyg.

I 6 kap. 6 § i förslaget till lag om ändring i lagen om åtgärder mot vattenförorening från fartyg föreskrivs att om något av vissa angivna utländska klassificeringssällskap företagit undersökning av fartyg och utrustning eller utfärdat ett certifikat efter en sådan undersökning, har undersökningen eller certifikatet samma giltighet som en undersökning verkställd av eller ett certifikat utfärdat av en svensk myndighet. Detta gäller dock endast om det mellan staten och sällskapet föreligger avtal om undersökning av svenska fartyg och utrustning eller utfärdande av certifikat för svenska fartyg.

Utskottet delar den i propositionen uttalade uppfattningen i fråga om ordningen för riksdagens beslut beträffande 1 kap. 6 § första stycket, 3 kap. 8 § och 20 kap. 10 § första stycket i förslaget till fartygssäkerhetslag samt 6 kap. 6 § i förslaget till lag om ändring i lagen om åtgärder mot vattenförorening från fartyg. Ifrågakarande beslut bör sålunda även enligt utskottets mening fattas i särskild ordning på sätt som föreskrivs i 10 kap. 5 § tredje stycket regeringsformen. Besluten omfattas av utskottets hemställan i momenten 8 och 15. Vidare förordar utskottet att ärendet om så kan ske i sin helhet avgörs i ett enda sammanhang och inte till någon del i den ordning som gäller för stiftande av grundlag.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *rubriken Fartygssäkerhetslag*
att riksdagen med avslag på motion 1987/88:T1 (vpk) yrkande 1 antar det genom propositionen framlagda förslaget till fartygssäkerhetslag såvitt avser rubriken,
2. beträffande *utgångspunkten för en moderniserad lagstiftning om arbetsmiljön på fartyg*
att riksdagen avslår motion 1987/88:T1 (vpk) yrkande 2,
3. beträffande *tillämpning av utländsk lagstiftning på svenska fartyg*
att riksdagen avslår motion 1987/88:T1 (vpk) yrkande 3,
4. beträffande *arbetsgivare för mininibesättning*
att riksdagen antar det under moment 1 nämnda lagförslaget såvitt avser 5 kap. 12 § andra stycket,
5. beträffande *ordningen för överklagande*
att riksdagen
 - a) antar det i moment 1 nämnda lagförslaget såvitt avser 13 kap. 3 §,
 - b) lämnar motion 1987/88:T1 (vpk) yrkande 7 utan särskild åtgärd,

6. beträffande *skyddsombuds uppgifter*

att riksdagen med avslag på motion 1987/88:T1 (vpk) yrkande 4 antar det i moment 1 nämnda lagförslaget såvitt avser 9 kap. 4 § första stycket fjärde meningen,

7. beträffande *ansvarsbestämmelser*

att riksdagen

a) antar det i moment 1 nämnda lagförslaget såvitt avser 12 kap. ,

b) avslår motion 1987/88:T1 (vpk) yrkande 5,

8. beträffande *överlåtelse av vissa förvaltningsuppgifter enligt förslaget till fartygssäkerhetslag*

att riksdagen antar det i moment 1 nämnda lagförslaget såvitt avser 1 kap. 6 § första stycket, 3 kap. 8 § och 10 kap. 20 § första stycket,

9. beträffande *förslaget till fartygssäkerhetslag i övrigt*

att riksdagen antar det i moment 1 nämnda lagförslaget såvitt det inte omfattas av vad utskottet hemställt ovan,

10. beträffande *livsmedelslagen*

att riksdagen

a) antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i livsmedelslagen (1971:511),

b) avslår motion 1987/88:T1 (vpk) yrkande 6,

11. beträffande *sjöarbetstidslagen*

att riksdagen antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i sjöarbetstidslagen (1970:105),

12. beträffande *sjömanslagen*

att riksdagen antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i sjömanslagen (1973:282),

13. beträffande *arbetsmiljölagen*

att riksdagen antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160),

14. beträffande *mönstringslagen*

att riksdagen antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i mönstringslagen (1983:929),

15. beträffande *överlåtelse av vissa förvaltningsuppgifter enligt vattenföreningenslagen*

att riksdagen antar det genom propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförening från fartyg.

Stockholm den 19 november 1987

På trafikutskottets vägnar

Birger Rosqvist

Närvarande: Birger Rosqvist (s), Rolf Clarkson (m), Olle Östrand (s), Sven-Gösta Signell (s), Olle Grahn (fp), Rune Johansson (s), Per Stenmarck (m), Margit Sandéhn (s), Sten-Ove Sundström (s), Görel Bohlin (m), Anna Wohlin-Andersson (c), Anneli Hulthén (s), Ingrid Hasselström Nyvall (fp), Rune Thorén (c) och Jan Jennehag (vpk).

1. Rubriken Fartygssäkerhetslag (mom. 1)

Jan Jennehag (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Av propositionen" och slutar med "motionsyrkandet avstyrks" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är rubriken Fartygssäkerhetslag inte helt lyckad, eftersom lagförslaget endast reglerar den del av fartygssäkerheten som kan sägas bero av faktorer ombord, medan andra viktiga delar av sjösäkerhetsbestämmelserna, t.ex. sjövägsreglerna och bestämmelserna om utmärkning av farleder, inte ingår i lagförslaget. Av nämnda skäl synes inte heller rubriken Sjösäkerhetslag lämplig.

Mot bakgrund av det anförda förordar utskottet att den nya lagen ges samma rubrik som den lag den ersätter, dvs. lagen om säkerheten på fartyg. Förslaget till fartygssäkerhetslag avstyrks följaktligen i här berörd del, medan motionsyrkandet tillstyrks.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *rubriken Fartygssäkerhetslag*

att riksdagen med avslag på det genom propositionen framlagda förslaget till fartygssäkerhetslag såvitt avser rubriken samt med bifall till motion 1987/88:T1 (vpk) yrkande 1 antar rubriken Lagen om säkerheten på fartyg,

2. Utgångspunkten för en moderniserad lagstiftning om arbetsmiljön till sjöss (mom. 2)

Jan Jennehag (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "Den anpassning" och slutar med "yrkandet härom avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att de ombordanställda bör ha rätt till en lika god arbetsmiljö som anställda inom andra verksamhetsområden och att utformningen av den svenska lagstiftningen om arbetsmiljön till sjöss inte bör påverkas av andra hänsyn.

Utskottet kan emellertid i stort sett godta förslaget till fartygssäkerhetslag i avvaktan på att regeringen förelägger riksdagen förslag till regler om arbetsmiljön till sjöss som i högre grad än vad nu är fallet tillgodose den angivna inriktningen.

Vad utskottet sålunda anför och som i huvudsak torde tillgodose syftet med motionsyrkandet bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *utgångspunkten för en moderniserad lagstiftning om arbetsmiljön till sjöss*

att riksdagen med anledning av motion 1987/88:T1 (vpk) yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anför,

3. Tillämpning av utländsk lagstiftning på svenska fartyg (mom. 3)

TU 1987/88:4

Jan Jennehag (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 4 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "motionsyrkandet härom avstyrks" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening bör någon sådan dispensmöjlighet som synes föresväva föredraganden inte kunna komma i fråga. Utskottet delar motionärernas uppfattning att svensk arbetsmiljölagstiftning skall gälla på sven-skägda fartyg även om de hyrs ut till utländska redare.

Av det sagda framgår att utskottet tillstyrker motionsyrkandet.

Vad utskottet nu anfört bör av riksdagen ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. *beträffande tillämpning av utländsk lagstiftning på svenska fartyg*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:T1 (vpk) yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet härom anfört.

4. Arbetsgivare för minimibesättning (mom. 4)

Jan Jennehag (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Vad föredraganden" och slutar med "del tillstyrks" bort ha följande lydelse:

Den i 5 kap. 12 § andra stycket föreslagna dispensbestämmelsen synes utskottet mindre lämplig och avstyrks följaktligen.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. *beträffande arbetsgivare för minimibesättning*
att riksdagen avslår det i moment 1 nämnda lagförslaget såvitt avser 5 kap. 12 § andra stycket,

5. Skyddsombuds uppgifter (mom. 6)

Jan Jennehag (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Utskottet har för sin del ingen erinran mot att" och slutar med "motionsyrkandet avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet finner det för sin del mindre lämpligt att utvidga ett skyddsombuds uppgifter på sätt som föreslås i ifrågavarande stadgande. Förslaget till fartygssäkerhetslag avstyrks därför i här berörd del, medan motionsyrkandet tillstyrks.

dels att utskottets hemställan under 6 bort ha följande lydelse:

6. *beträffande skyddsombuds uppgifter*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:T1 (vpk) yrkande 4 avslår det i moment 1 nämnda lagförslaget såvitt avser 9 kap. 4 § första stycket fjärde meningen,

1 Förslag till Fartygssäkerhetslag

TU 1987/88:4
Bilaga

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller alla fartyg som används till sjöfart inom Sveriges sjöterritorium samt svenska fartyg som används till sjöfart utanför sjöterritoriet. Lagen skall dock inte tillämpas i den mån det är särskilt föreskrivet eller följer av allmänt erkända folkrättsliga grundsatser.

Lagens bestämmelser gäller örlogsfartyg endast såvitt regeringen föreskriver det.

Föreskrifter som avser förhållandet mellan enskilda eller som annars måste meddelas i lag får inte meddelas med stöd av lagens bemyndiganden.

Definitioner

2 § Vad som sägs i denna lag om redare skall gälla även den som i redarens ställe har befattning med fartyget.

Första stycket gäller inte vid tillämpning av 5 kap. 12 §.

3 § Med *ombordanställd* avses i denna lag den som till följd av anställning tjänstgör ombord på fartyget med huvudsaklig uppgift att utföra fartygsarbete annat än som enbart tillfälliga göromål.

Med *fartygsarbete* avses i denna lag arbete för fartygets räkning som utförs ombord på fartyget eller på annat ställe av någon som följer med fartyget.

Certifikat

4 § Ett fartyg skall ha certifikat i de fall som anges i denna lag. Certifikat skall utfärdas för ett visst fartområde eller för en del av ett fartområde och för bestämd tid, vilken får förlängas. I certifikatet får anges särskilda villkor för att det skall vara giltigt.

Ett fartyg som är försett med certifikat får inte användas i mer vidsträckt fart än vad certifikatet avser.

5 § Certifikat utfärdas av sjöfartsverket, om regeringen inte föreskriver något annat.

Bemyndiganden

6 § Certifikat som har utfärdats av följande utländska klassificeringssällskap, nämligen American Bureau of Shipping, Bureau Veritas, Det Norske Veritas, Germanischer Lloyd, Lloyd's Register of Shipping, Registro Italiano Navale eller klassificeringssällskapet i De socialistiska rådsrepublikernas union (Register of Shipping of the USSR), har samma giltighet som om

de utfärdats av sjöfartsverket, om det mellan staten och sällskapet har träffats avtal om utfärdande av certifikat för svenska fartyg.

TU 1987/88:4
Bilaga

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, sjöfartsverket får föreskriva eller för särskilda fall besluta att certifikat som utfärdas av en sakkunnig och som bara avser utrustning till fartyg och personlig skyddsutrustning skall ha samma giltighet som certifikat som utfärdas av sjöfartsverket.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att fartyg, utöver certifikat som anges i denna lag, skall ha certifikat avseende något visst förhållande som regleras i denna lag eller i föreskrifter som utfärdas med stöd av lagen.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att utländska fartyg vid sjöfart inom Sveriges sjöterritorium skall inneha ett certifikat utfärdat av behörig utländsk myndighet eller en motsvarande handling.

9 § Regeringen får meddela föreskrifter om vilka fartområden som skall finnas och omfattningen av de olika områdena. Regeringen får också meddela föreskrifter om rätt för sjöfartsverket att i särskilda fall bestämma att ett fartygs fartområde skall ha annan omfattning än vad som följer av första meningen.

2 kap. Fartygs sjövärdighet

Sjövärdighet

1 § Ett fartyg är sjövärdigt bara om det är så konstruerat, byggt, utrustat och hållet i stånd att det med hänsyn till sitt ändamål och den fart som det används i eller avses att användas i erbjuder betryggande säkerhet mot sjöolyckor.

Fartcertifikat

2 § Ett *fartcertifikat* är ett bevis att ett fartyg vid tillsyn har befunnits sjövärdigt.

3 § Ett svenskt fartyg skall ha fartcertifikat, om det har en bruttodräktighet av minst 100 eller om det är ett passagerarfartyg.

Ett fartyg som ägs eller brukas av svenska staten och som används uteslutande för statsändamål och inte för affärsdrift behöver inte ha fartcertifikat.

Sjöfartsverket får befria ett fartyg från skyldigheten att ha fartcertifikat, om ett passagerarfartygscertifikat har utfärdats för fartyget enligt 4 kap.

4 § Sjöfartsverket skall förklara ett fartcertifikat ogiltigt, om

1. fartyget eller dess utrustning har ändrats så väsentligt att ändringen kan antas ha betydelse för sjövärdigheten,

2. fartyget eller dess utrustning har skadats på ett sätt som uppenbarligen är av betydelse för sjövärdigheten och skadan inte avhjälps på det sätt som sjöfartsverket bestämmer,
3. någon annan omständighet har förekommit som uppenbarligen kan ha betydelse för fartygets sjövärdighet, eller
4. fartyget inte undergår föreskriven tillsyn.

TU 1987/88:4
Bilaga

Bemyndiganden

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur ett fartyg skall vara konstruerat, byggt, utrustat och hållet i stånd för att det enligt 1 § skall anses vara sjövärdigt.

6 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, sjöfartsverket får meddela föreskrifter om rätt att använda fartyg till sjöfart utan hinder av vad som sägs i detta kapitel.

3 kap. Fartygs lastning

Lastning

1 § Ett fartyg får inte vara så lastat eller barlastat att dess stabilitet eller bärighet äventyras eller att säkerheten för fartyget eller de ombordvarande annars sätts i fara.

Fribordsmärken

2 § För fartyg som har en bruttodräktighet av minst 20 och som befordrar passagerare eller gods skall sjöfartsverket fastställa fartygets minsta tillåtna fribord. Detta gäller dock inte lustfartyg.

Sjöfartsverket får medge att ett fartyg används till sjöfart trots att fartygets minsta tillåtna fribord inte har fastställts.

3 § Varje fartyg för vilket minsta tillåtna fribord har fastställts skall på vardera sidan ha fribordsmärken som utvisar minsta tillåtna fribord.

4 § Ett fartyg får inte lastas djupare än som anges av dess fribordsmärken.

Fribordscertifikat

5 § Ett fribordscertifikat är ett bevis att ett fartygs fribordsmärken vid tillsyn har befunnits anbragta på fartygets sidor på ett riktigt och varaktigt sätt.

6 § Ett fartyg som enligt 3 § skall ha fribordsmärken skall också ha ett fribordscertifikat.

7 § Sjöfartsverket skall förklara ett fribordscertifikat ogiltigt, om

1. fartyget eller dess utrustning har ändrats på ett så väsentligt sätt att fribordet bör ändras.

2. fartyget inte är i betryggande skick såvitt rör något förhållande som har betydelse för certifikatets innehåll, eller
3. fartyget inte undergår föreskriven tillsyn beträffande fribordsutmärkning.

Bemyndiganden

8 § Har minsta tillåtna fribord fastställts av något av de klassificeringssällskap som anges i 1 kap. 6 § första stycket och har det mellan staten och sällskapet träffats avtal om sådan fastställelse för svenska fartyg, skall fastställelsen ha samma giltighet som om den gjorts av sjöfartsverket.

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om minsta tillåtna fribord, fribordsmärken, fribordscertifikat och lastning.

Utländska fartyg

10 § Bestämmelserna om fribordsmärken och fribordscertifikat gäller inte utländska fartyg i vidare mån än regeringen föreskriver det.

11 § För ett utländskt fartyg får som fribordscertifikat godtas en annan handling som anger fartygets minsta tillåtna fribord.

4 kap. Passagerarfartyg

Passagerarfartyg

1 § Med *passagerarfartyg* avses i denna lag fartyg som medför fler än tolv passagerare.

Som passagerare räknas varje person ombord utom

1. befälhavaren,
2. övriga ombordanställda,
3. andra som befinner sig ombord på grund av arbete för fartygets räkning eller i offentlig tjänsteförrättning rörande fartyget,
4. bärgare eller bärgares medhjälpare som följer med fartyget sedan detta drabbats av sjöolycka,
5. personer som förs in till hamn efter att ha räddats ur sjönöd, samt
6. barn som inte har fyllt ett år.

Passagerarfartygscertifikat

2 § Ett *passagerarfartygscertifikat* är ett bevis om att ett fartyg vid tillsyn har befunnits lämpligt att transportera passagerare och om det högsta antal passagerare som fartyget får medföra.

Det högsta tillåtna antalet passagerare skall bestämmas så, att säkerheten för passagerarna är betryggande. Avseende skall fästas särskilt vid fartygets stabilitet och bärighet, vid de åtgärder som har vidtagits för

utrymning och övergivande av fartyget samt vid skyddet mot ohälsa och olycksfall ombord.

TU 1987/88:4
Bilaga

3 § Ett svenskt passagerarfartyg skall ha ett passagerarfartygscertifikat.

Ett utländskt passagerarfartyg skall ha ett certifikat eller en annan handling, som anger det högsta tillåtna antalet passagerare.

4 § Ett passagerarfartyg får inte medföra fler passagerare än som anges i passagerarfartygscertifikatet eller, i fråga om ett utländskt fartyg, motsvarande handling.

5 § Bestämmelserna i 2 kap. 4 § om ogiltigförklaring av fartcertifikat skall tillämpas även i fråga om passagerarfartygscertifikat.

Bemyndiganden

6 § Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, sjöfartsverket får meddela föreskrifter om rätt att använda passagerarfartyg till sjöfart utan hinder av vad som sägs i detta kapitel.

5 kap. Fartygs bemanning

Bemanning

1 § Ett fartyg skall vara bemannat på ett betryggande sätt.

Skyldigheter för befäl

2 § *Befälhavaren* skall se till att han har den kännedom om fartyget som han behöver för att kunna fullgöra sina skyldigheter beträffande säkerheten på fartyget.

Innan en resa påbörjas, skall befälhavaren se till att fartyget görs sjöklart.

När en ombordanställd tillträder sin befattning ombord, skall han genom befälhavarens försorg få behövlig kännedom om fartyget samt om grundläggande säkerhetsbestämmelser och åtgärder vid sjöolycka.

3 § *Maskinchefen* är ansvarig för drift och underhåll av fartygets maskineri med tillhörande anordningar samt för fartygets brandsäkerhet.

Innan en resa påbörjas, skall maskinchefen se till att maskineriet med de anordningar som hör till detta är i behörigt skick, att brandskyddsanordningarna är klara till omedelbart bruk och att vad som behövs för maskineriets drift finns ombord.

Syn och hörsel

4 § Varje medlem av ett fartygs besättning skall ha så god syn och hörsel som hans uppgifter kräver.

Minimibesättning

5 § För varje passagerarfartyg och för varje annat fartyg med en brutto-dräktighet av minst 20 som transporterar gods eller passagerare skall fastställas det minsta antalet besättningsmän i olika befattningar som kan anses vara betryggande från sjösäkerhetssynpunkt i den fart som fartyget används i eller avses att användas i (*minimibesättning*).

På begäran skall minimibesättning fastställas också för ett fartyg som avses i första stycket och som är under byggnad eller projektering eller som skall köpas från någon annan.

6 § Ett fartyg för vilket minimibesättning skall fastställas enligt 5 § får inte framföras innan ett sådant beslut har meddelats.

Ett fartyg för vilket minimibesättning har fastställts får inte framföras, om inte besättningen har den storlek och den sammansättning i övrigt som anges i beslutet. Fartyget får inte heller framföras i annan fart än som anges i beslutet.

7 § Minimibesättning fastställs av sjöfartsverket.

För fartyg som ägs eller brukas av svenska staten och som används uteslutande för statsändamål och inte för affärsdrift skall minimibesättning fastställas av den myndighet som förvaltar fartyget, om inte regeringen föreskriver eller för särskilda fall beslutar annat. Myndigheten skall samråda med sjöfartsverket före beslutet.

8 § Innan sjöfartsverket meddelar ett beslut om minimibesättning, skall verket samråda med organisationer som företräder redare och ombordanställda.

En myndighet som med stöd av 7 § andra stycket beslutar om minimibesättning skall före beslutet samråda med de organisationer som företräder de anställda inom myndigheten.

Sjöfartsverket och andra myndigheter som fastställer minimibesättning får meddela provisoriska beslut om minimibesättning utan att samråda med organisationerna. Sådana provisoriska beslut får meddelas endast om dröjsmål skulle medföra betydande kostnad eller annan avsevärd olägenhet. Ett provisoriskt beslut gäller i högst två månader.

9 § Den myndighet som har meddelat ett beslut om minimibesättning får återkalla beslutet

1. om fartyget eller dess utrustning har ändrats på ett sätt som kan antas ha betydelse för minimibesättningens sammansättning, eller
2. om andra väsentliga förutsättningar för beslutet har ändrats.

10 § Ett fartygs befälhavare får besluta att fartyget skall framföras trots att besättningen inte uppfyller kraven i beslutet om minimibesättning under förutsättning

att orsaken till att kraven inte uppfylls är att det inom besättningen har inträffat ett plötsligt sjukdomsfall eller någon annan oförutsedd händelse, att bristen inte kan avhjälpas före fartygets planerade avgång, och att den besättning som finns på fartyget är tillfredsställande sammansatt med hänsyn till fartygets säkra framförande och sjösäkerheten i övrigt.

Beslutet får inte innebära att fartyget framförs i någon annan fart än som anges i beslutet om minimibesättning eller att detta beslut frångås såvitt avser kvalifikationerna hos befälhavaren, radiotelegrafister eller radiotelefonister.

Beslutet får inte avse längre tid än en vecka eller, om resan till närmaste destinationshamn tar längre tid i anspråk, den tid som behövs för resan dit.

I ett beslut om minimibesättning får befälhavarens rätt att fatta beslut enligt första stycket inskränkas ytterligare.

11 § Innan befälhavaren fattar ett beslut enligt 10 § skall han samråda med skyddskommittén eller, om det inte finns någon sådan på fartyget, med skyddsombudet.

12 § Fartygets redare eller ägare skall anställa dem som ingår i minimibesättningen och tillhör däck- eller maskinpersonalen.

Om det finns särskilda skäl till det, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer medge att sådan personal anställs av någon annan. Innan ett medgivande lämnas, skall samråd ske med organisationer som företräder redare och ombordanställda.

Bemanningsföreskrifter

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva eller i särskilda fall besluta att för fartyg, som inte enligt 5 § skall ha minimibesättning fastställd, skall gälla andra krav i fråga om den bemanning som behövs från sjösäkerhetssynpunkt (*bemanningsföreskrifter*).

14 § Ett fartyg för vilket bemanningsföreskrifter gäller får framföras endast om besättningen är så sammansatt att föreskrifterna är uppfyllda.

Bemyndiganden

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om fartygs bemanning.

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om syn- och hörselkraven enligt 4 § första stycket samt om hälsoundersökning och läkarintyg avseende dessa krav.

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva eller för särskilda fall besluta att minimibesättning skall fastställas även för andra fartyg än sådana som avses i 5 §.

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om anteckning av beslut enligt 10 § och om underrättelser om sådana beslut.

TU 1987/88:4
Bilaga

19 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om behörighet att föra fartyg eller att ha befattning på fartyg samt om avgifter till staten för utfärdande av behörighetsbevis och för andra beslut som avser rätt att föra fartyg eller tjänstgöra på fartyg.

Utländska fartyg

20 § Bestämmelserna i 5–19 §§ gäller inte utländska fartyg.

Bestämmelserna i 2 och 3 §§ gäller utländska fartyg endast i den mån regeringen föreskriver det.

6 kap. Arbetsmiljön

1 § Vid fartygsarbete skall arbetsmiljön vara tillfredsställande med hänsyn till sjösäkerhetens krav, arbetets natur samt den sociala och tekniska utvecklingen i samhället.

Arbetsförhållandena skall anpassas till människans förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende. Det skall eftersträvas att arbetet anordnas så, att en arbetstagare själv kan påverka sin arbetssituation.

2 § Fartygsarbete skall planläggas och anordnas så, att det kan utföras i sund och säker miljö.

Fartyget skall vara så utformat och inrett att det är lämpligt från arbetsmiljösynpunkt.

3 § De arbetshygieniska förhållandena, bland annat såvitt avser luft, ljud, ljus och vibrationer, skall vara tillfredsställande.

Betryggande skyddsåtgärder skall vidtas mot skada genom väder eller sjö eller genom fall, ras, brand, explosion, elektrisk ström eller liknande.

4 § Maskiner, redskap och andra tekniska anordningar skall vara så beskaffade och placerade och användas på ett sådant sätt att betryggande säkerhet ges mot ohälsa och olycksfall.

5 § Ämnen som kan föranleda ohälsa eller olycksfall får användas endast under förhållanden som ger betryggande säkerhet.

6 § Kan betryggande skydd mot ohälsa eller olycksfall vid fartygsarbete inte nås på annat sätt, skall personlig skyddsutrustning användas.

7 § Ett fartyg skall erbjuda de ombordanställda en tillfredsställande bostads- och fritidsmiljö. Där skall i behövlig omfattning finnas sovrum, dagrum, måltidsrum, kök eller motsvarande utrymmen för matlagning, utrymmen för personlig hygien, sjukrum och andra särskilt inrättade ut-

rymmen för de ombordanställdas personliga behov, bekvämlighet och trevnad. Alla dessa utrymmen skall vara tillräckligt stora och inredda och utrustade på lämpligt sätt. TU 1987/88:4 Bilaga

8 § För att hjälp och vård vid olycksfall eller sjukdom skall kunna lämnas ombord skall sådana åtgärder vara vidtagna som behövs med hänsyn till antalet ombordanställda, fartygets beskaffenhet och den fart som det används i.

9 § Den kost som tillhandahålls de ombordanställda skall vara tillräcklig och av fullgod beskaffenhet.

Vatten för de ombordanställdas behov, såsom till dryck, personlig hygien, matlagning och diskning, skall finnas lätt tillgängligt ombord i tillräcklig mängd och av tillfredsställande beskaffenhet.

Bestämmelser om livsmedel och om utrymmen för hantering av livsmedel finns i livsmedelslagen (1971:511).

10 § Bestämmelser om arbetstiden ombord finns i sjöarbetstidslagen (1970:105).

Bestämmelser om minimiålder för fartygsarbete finns i sjömanslagen (1973:282).

11 § Bestämmelserna i 3–9 §§ gäller inte utländska fartyg i vidare mån än regeringen föreskriver det.

7 kap. Allmänna skyldigheter i fråga om arbetsmiljön

1 § Redaren och de ombordanställda skall samverka för att åstadkomma en god arbetsmiljö.

2 § Redaren och befälhavaren skall vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att någon som utför fartygsarbete utsätts för ohälsa eller olycksfall. De skall ägna uppmärksamhet åt att arbetet planläggs och anordnas så, att en tillfredsställande arbetsmiljö skapas. Fartyget samt maskiner, redskap, skyddsutrustning och andra tekniska anordningar skall underhållas väl.

Den särskilda risk för ohälsa och olycksfall som kan följa av att en arbetstagare utför arbete ensam skall beaktas.

Vad som sägs i denna paragraf om redaren skall gälla även annan arbetsgivare åt den som utför fartygsarbete.

3 § Befälhavaren skall särskilt se till att ingen minderårig anlitas till fartygsarbete på ett sätt som medför risk för olycksfall eller för överanstängning eller annan skadlig inverkan på den minderåriges hälsa eller utveckling.

Med minderårig avses i denna lag den som inte har fyllt 18 år.

4 § Redaren skall se till att de som utför fartygsarbete får god kännedom om de förhållanden under vilka arbetet bedrivs och att de upplyses om de risker som kan vara förbundna med arbetet. Redaren skall förvissa sig om att arbetstagarna har den utbildning som behövs och vet vad de har att iaktta för att undgå riskerna i arbetet. Redaren skall även i övrigt ta hänsyn till en arbetstagares särskilda förutsättningar för arbetet.

Vad som sägs i första stycket om redaren gäller även annan arbetsgivare åt den som utför fartygsarbete.

När fartygsarbete skall utföras med användande av personlig skyddsutrustning, svarar redaren för att lämplig sådan utrustning tillhandahålls, om inte någon annan arbetsgivare, hos vilken arbetstagaren är anställd, har åtagit sig detta ansvar.

5 § Redaren och andra arbetsgivare som samtidigt driver verksamhet på samma fartyg skall samråda och gemensamt verka för att åstadkomma tillfredsställande skyddsförhållanden på fartyget.

6 § Redaren är ansvarig för samordning av åtgärder till skydd mot ohälsa och olycksfall på ett fartyg som är gemensamt arbetsställe för flera arbetsgivares anställda.

Om ett fartyg har tagits in på ett varv i Sverige, vilar ansvaret i stället på den arbetsgivare som svarar för varvsdriften. Om det finns särskilda skäl, får den myndighet som regeringen bestämmer medge att ansvaret överläts på redaren.

I fråga om ett fartyg i svensk hamn vilar ansvaret för sådan samordning av skyddsåtgärder som påkallas av att fartyget är under lastning eller lossning på den arbetsgivare som är ansvarig för detta arbete. Ansvaret kan överlätas till redaren.

Den som har ansvar enligt denna paragraf skall se till att skyddsåtgärder på fartyget samordnas. Övriga arbetsgivare och de som arbetar på fartyget eller annars för fartygets räkning skall följa de anvisningar som han lämnar i detta syfte.

7 § Befälhavaren skall se till att kost och vatten i tillräcklig mängd och av fullgod beskaffenhet medförs på fartyget. Han skall även ha uppsikt över bostads- och hälsovårdsförhållandena ombord.

8 § De som utför fartygsarbete skall medverka till att åstadkomma en tillfredsställande arbetsmiljö. De skall följa givna föreskrifter samt använda de skyddsanordningar och iaktta den försiktighet i övrigt som behövs för att förebygga ohälsa och olycksfall.

9 § Om en arbetstagare finner att ett visst arbete innebär omedelbar och allvarig fara för liv eller hälsa, skall han snarast underrätta en ansvarig arbetsledare eller ett skyddsombud. Arbetstagaren är fri från ersättningskyldighet för skada till följd av att han underlåter att utföra arbete i avvaktan på besked om det skall fortsättas.

10 § Vad som sägs i detta kapitel skall iakttas i tillämpliga delar även när en arbetsgivare utför arbete själv. Detsamma gäller när någon ensam eller när två eller flera för gemensam räkning yrkesmässigt driver verksamhet utan att ha någon arbetstagare anställd.

11 § Den som för användning på fartyg tillverkar, importerar, överlåter eller upplåter en maskin, ett redskap, en skyddsutrustning eller någon annan teknisk anordning skall se till att anordningen erbjuder betryggande säkerhet mot ohälsa och olycksfall, när den avlämnas för att tas i bruk eller ställs ut till försäljning eller i reklamsyfte. De anvisningar som behövs för anordningens montering, användning och skötsel skall följa med vid avlämnandet. Anordningen skall vara tydligt märkt med de uppgifter som är av betydelse för att förebygga ohälsa och olycksfall.

12 § Den som för användning på fartyg tillverkar, importerar eller överlåter ett ämne som vid sådan användning kan föranleda ohälsa eller olycksfall skall vidta de åtgärder som behövs för att hindra eller motverka att ämnets användning innebär risk från skyddssynpunkt. När ämnet avlämnas för att tas i bruk skall de anvisningar följa med som behövs för hanteringen. Ämnet eller förpackning, kärl eller liknande, som det förvaras i, skall vara tydligt märkt med de uppgifter som är av betydelse för att förebygga ohälsa och olycksfall.

13 § Den som installerar en anordning som avses i 11 § på ett fartyg skall se till att behövliga skyddsanordningar sätts upp och att i övrigt behövliga skyddsåtgärder blir vidtagna.

14 § Bestämmelserna i detta kapitel gäller utom i fråga om 9 § inte utländska fartyg i vidare mån än regeringen föreskriver det.

8 kap. Bemyndiganden att meddela föreskrifter om arbetsmiljön

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om arbetsmiljöns beskaffenhet och om allmänna skyldigheter i fråga om arbetsmiljön.

2 § Om det i fråga om fartygsarbete behövs från skyddssynpunkt, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriva

1. att en arbetsprocess eller en arbetsmetod får användas endast efter tillstånd,

2. att en anordning som avses i 7 kap. 11 § endast efter godkännande får användas eller avlämnas för att tas i bruk, varvid särskilda villkor får uppställas som förutsättning för godkännandet,

3. att ett ämne som avses i 7 kap. 12 § får användas endast efter godkännande eller under iakttagande av särskilda villkor.

Ett tillstånd eller ett godkännande kan förenas med villkor för användningen.

I anslutning till ett godkännande som avses i första stycket 2 får faststäl-

las krav på att monterings- och bruksanvisning skall följa med när en anordning avlämnas för att tas i bruk.

TU 1987/88:4

Bilaga

Även utan samband med en föreskrift enligt första stycket får i den ordning som anges där föreskrivas om kontroll, provning och fortlöpande tillsyn vid användning av en anordning som avses där samt om undersökning av de arbetshygieniska förhållandena i visst slag av verksamhet.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva

1. att en anordning som avses i 7 kap. 11 § skall ha en skylt eller annan märkning, som upptar tillverkarens namn eller någon annan uppgift om anordningen,

2. att ett ämne som avses i 7 kap. 12 § eller en förpackning, ett kärl eller liknande, som ämnet förvaras i, skall vara märkt vid användningen,

3. att en förteckning skall föras över dessa anordningar eller ämnen.

I samma ordning får meddelas föreskrifter i fråga om installation av visst slag av anordning som avses i 7 kap. 11 §.

4 § Är det av särskild betydelse från skyddssynpunkt, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriva förbud att i fartygsarbete använda en arbetsprocess, en arbetsmetod, en anordning som avses i 7 kap. 11 § eller ett ämne som avses i 7 kap. 12 §.

5 § Om ett visst slag av fartygsarbete innebär risk för ohälsa eller olycksfall, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriva om skyldighet att föranstalta om läkarundersökning av dem som sysselsätts eller skall sysselsättas i arbetet. Föreskrift får också meddelas om förbud att till arbetet anlita den som vid läkarundersökning har företett någon sjuklighet eller svaghet som gör honom särskilt mottaglig för en sådan risk.

6 § Om ett visst slag av fartygsarbete medför särskild risk för vissa grupper av arbetstagare, får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriva förbud mot att arbetet utförs av arbetstagare som tillhör en sådan grupp eller föreskriva att särskilda villkor skall gälla när arbetet utförs av sådana arbetstagare.

Om ett visst slag av fartygsarbete medför påtaglig risk för minderåriga arbetstagare, såsom olycksfall, överansträngning eller någon annan skadlig inverkan på deras hälsa eller utveckling, får i samma ordning föreskrivas förbud mot eller villkor för att minderåriga anlitas till ett sådant arbete.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att redare, andra arbetsgivare eller andra som avses i 7 kap. 10 § skall göra anmälan eller lämna uppgifter till myndighet eller förvara handlingar som har betydelse från skyddssynpunkt.

8 § Regeringen får föreskriva skyldighet för läkare att göra anmälan till myndighet om sjukdom som han får kännedom om i sin verksamhet och som kan ha samband med fartygsarbete.

1 § Redaren och de ombordanställda skall bedriva en skyddsverksamhet som är organiserad på lämpligt sätt.

Om någon annan än redaren är arbetsgivare för ombordanställda, skall även den arbetsgivaren delta i skyddsverksamheten, om det lämpligen kan ske.

2 § På ett fartyg med minst fem ombordanställda skall bland dessa utses ett eller flera skyddsombud. Skyddsombud skall utses även på andra fartyg, om det behövs. Ersättare bör utses för varje skyddsombud.

Skyddsombud utses av de ombordanställda. I val av skyddsombud deltar inte befälhavaren, maskinchefen eller sådan ledamot av skyddskommitté som har utsetts av en arbetsgivare.

Sjöfartsverket kan, om förhållandena kräver det, medge att ett eller flera skyddsombud utses gemensamt för flera fartyg som har samma redare. Ett sådant skyddsombud utses enligt samma grunder som ett annat skyddsombud eller av företrädare för de ombordanställda på fartygen.

3 § Om fler än ett skyddsombud har utsetts på ett fartyg eller gemensamt för flera fartyg, skall ett av ombuden utses att vara huvudskyddsombud med uppgift att samordna skyddsombudens verksamhet.

4 § Skyddsombudet företräder de ombordanställda i skyddsfrågor och skall verka för tillfredsställande skyddsförhållanden. Ombudet skall inom sitt skyddsområde vaka över skyddet mot ohälsa och olycksfall. Ombudet skall i detta syfte delta vid planering som avser nya eller ändrade lokaler, anordningar, arbetsprocesser eller arbetsmetoder ombord eller användning där av ämnen som kan föranleda ohälsa eller olycksfall samt vid planering av andra åtgärder av betydelse för säkerheten i arbetet. Ombudet skall vidare övervaka att fartyget är vederbörligen bemannat.

Skyddsombudet skall försöka vinna arbetstagarnas medverkan i skyddsarbetet.

Redaren och i förekommande fall andra arbetsgivare samt de ombordanställda svarar gemensamt för att skyddsombudet får behövlig utbildning.

5 § Skyddsombudet har rätt att fullgöra sina uppgifter under arbetstid med bibehållna anställningsförmåner. Ombudet skall ges tillfälle att ombord disponera en lämplig lokal eller något annat utrymme som behövs för uppdraget.

6 § Redaren skall underrätta skyddsombudet om förändringar av betydelse för skyddsförhållandena på fartyget.

Skyddsombudet har rätt att ta del av de handlingar och få de upplysningar i övrigt som behövs för ombudets verksamhet.

Vid tillsyn enligt denna lag skall tillsynsmyndigheten tillställa skyddsombudet kopia av de skriftliga meddelanden som gäller fartyget i skyddsfrågor, om inte meddelandets innehåll framgår av fartygets tillsynsbok.

7 § Om visst fartygsarbete innebär omedelbar och allvarlig fara för någon ombordvarandes liv eller hälsa och rättelse inte genast kan uppnås genom hänvändelse till befälhavaren, får skyddsombudet bestämma att arbetet skall avbrytas.

Om det behövs från skyddssynpunkt och rättelse inte genast kan uppnås genom hänvändelse till befälhavaren, får skyddsombudet avbryta arbete som en arbetstagare utför ensam.

Om skyddsombudet finner att ett förbud enligt 11 kap. 1 § överträds, får han avbryta arbete som avses med förbudet eller som behövs för att fartyget skall kunna påbörja eller fortsätta en förbjuden resa.

8 § Ett beslut av ett skyddsombud enligt 7 § gäller i fråga om ett fartyg som är förtöjt eller ligger till ankars i svensk hamn till dess sjöfartsverket har tagit ställning i saken.

I andra fall eller då det är fråga om räddningstjänst gäller skyddsombudets beslut till dess befälhavaren har tagit ställning. Befälhavaren får beordra arbete mot skyddsombudets beslut endast om han finner att beslutet är ogrundat eller att arbetet är nödvändigt för att undanröja eller förebygga en fara som han bedömer vara större än den risk som har föranlett skyddsombudets beslut. Innan befälhavaren beordrar arbete i strid mot skyddsombudets beslut, skall han höra skyddskommittén, om det finns en sådan ombord enligt 10 § första stycket och det inte föreligger tvingande hinder.

9 § För skada till följd av en åtgärd som avses i 7 § är skyddsombudet fri från ersättningskyldighet.

10 § På ett fartyg vars besättning normalt uppgår till minst tolv personer skall det finnas en skyddskommitté, sammansatt av företrädare för redaren och de ombordanställda. En skyddskommitté skall tillsättas även på ett annat fartyg, om de ombordanställda begär det.

I skyddskommittén kan det ingå företrädare även för andra arbetsgivare än redaren. De ledamöter av kommittén som inte företräder redaren eller någon annan arbetsgivare utses av de ombordanställda. I val av sådana ledamöter deltar inte befälhavaren, maskinchefen eller ledamot av kommittén som före valet har utsetts av en arbetsgivare.

Sjöfartsverket kan, om förhållandena kräver det, medge att en skyddskommitté utses gemensamt för flera fartyg som har samma redare. En sådan gemensam skyddskommitté utses enligt samma grunder som andra skyddskommittéer.

11 § Skyddskommittén skall planera och övervaka skyddsarbetet på fartyget. Den skall noga följa utvecklingen i frågor som rör skyddet mot ohälsa och olycksfall, verka för tillfredsställande skyddsförhållanden i fartygsarbetet och övervaka att fartyget är vederbörligen bemannat. Skyddskommittén skall behandla frågor om de ombordanställdas hälsosvård och om planering som avser nya eller ändrade lokaler, anordningar, arbetsprocesser eller arbetsmetoder ombord eller användning där av

ämnen som kan föranleda ohälsa eller olycksfall samt vidare andra åtgärder av större betydelse för säkerheten i arbetet och frågor om upplysning och utbildning rörande arbetsmiljön.

TU 1987/88:4
Bilaga

12 § Ett skyddsombud får inte hindras att fullgöra sina uppgifter.

Den som har utsetts till skyddsombud får inte ges försämrade arbetsförhållanden eller anställningsvillkor med anledning av sitt uppdrag. När uppdraget upphör skall den som har haft det vara tillförsäkrad arbetsförhållanden och anställningsvillkor som överensstämmer med eller är likvärdiga med dem som skulle ha rått om han inte hade haft uppdraget.

13 § Den som bryter mot 12 § skall ersätta därav uppkommen skada. Vid bedömande om och i vad mån skada har uppstått skall hänsyn tas även till omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse. Om det är skäligt med hänsyn till skadans storlek eller andra omständigheter, kan skadeståndet sättas ned eller helt falla bort.

Är flera ansvariga för en skada, skall skadeståndsskyldigheten fördelas mellan dem efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

14 § En avtalsuppsägning eller en annan sådan rättshandling som sker i strid mot vad som sägs i 12 § är ogiltig.

Om ett skyddsombud gör gällande att han med anledning av uppdraget att vara skyddsombud har blivit uppsagd från sin anställning eller har fått sina arbetsförhållanden eller anställningsvillkor försämrade, har han rätt att stå kvar i sin befattning under oförändrade arbetsförhållanden och anställningsvillkor till dess frågan har prövats slutligt. På yrkande av redaren får dock domstol förordna att vad som har sagts nu inte skall gälla.

Om ett skyddsombud efter det att anställningen upphört har väckt talan om att anställningsförhållandet skall bestå på grund av att uppsägningen är ogiltig enligt första stycket, får domstol på yrkande förordna att skyddsombudet skall få återgå i arbetet för tiden till dess ett beslut eller en dom i frågan vunnit laga kraft. För den tid förordnandet gäller har skyddsombudet rätt till de anställningsvillkor som är förenade med hans tidigare befattning.

Vad som sägs i denna paragraf om rätt att stå kvar i befattning eller återgå i arbetet utesluter inte tillämpning av 17 eller 18 § sjömanslagen (1973:282).

15 § Den som vill fordra skadestånd enligt 13 § eller väcka talan som avses i 14 § skall underrätta motparten om detta inom ett år och sex månader från avslutandet av den åtgärd som anspråket grundas på. Har inom den tiden förhandling rörande anspråket påkallats enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet eller med stöd av kollektivavtal, skall talan väckas inom sex månader efter det att förhandlingen avslutades. I annat fall skall talan väckas inom två år från avslutandet av den åtgärd som anspråket grundas på.

Första stycket skall tillämpas också i fråga om anspråk på anställningsförmåner enligt 5 §.

Iakttas inte vad som föreskrivs i första eller andra stycket, är rätten till talan förlorad.

TU 1987/88:4
Bilaga

16 § Mål om tillämpningen av 12–14 §§ handläggs enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister. I fråga om talan mot arbetstagare gäller dock vad som är föreskrivet om rättegång i allmänhet.

17 § I förhållande till redaren eller annan arbetsgivare skall 4–9 och 12–16 §§ börja tillämpas när de som har utsett skyddsombudet har underrättat redaren eller arbetsgivaren eller befälhavaren om valet.

18 § Vad som sägs i 5 och 12–17 §§ skall tillämpas också på ledamöterna av en skyddskommitté.

19 § Beträffande ett skyddsombud och sådan ledamot av en skyddskommitté som har utsetts av de ombordanställda skall lagen (1974:358) om facklig förtroendemans ställning på arbetsplatsen tillämpas som om han vore facklig förtroendeman utsedd av den lokala arbetstagarorganisation han tillhör. Detta gäller dock inte i den mån hans rättigheter enligt detta kapitel därigenom skulle inskränkas.

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om anteckning av beslut enligt 7 och 8 §§ samt om underrättelser om sådant beslut.

21 § Bestämmelserna i detta kapitel gäller inte utländska fartyg i vidare mån än regeringen föreskriver det.

10 kap. Tillsyn

Tillsynsmyndigheter

1 § Tillsyn av fartyg och deras utrustning och drift enligt denna lag och enligt föreskrifter som utfärdas med stöd av lagen utövas av sjöfartsverket, om något annat inte anges i lagen.

I frågor som avser arbetsmiljön skall tillsynen utövas i samverkan med arbetarskyddsstyrelsen.

Bestämmelser om tillsyn av livsmedelshanteringen finns i livsmedelslagen (1971:511).

2 § Tillsyn av fartyg som ägs eller brukas av svenska staten och som används för annat ändamål än att i allmän trafik befordra passagerare eller gods utövas av den myndighet som förvaltar fartyget, om regeringen inte föreskriver något annat. Myndigheten skall samråda med sjöfartsverket.

3 § Regeringen får besluta att en svensk utlandsmyndighet skall utöva tillsyn utanför Sverige. Regeringen får vidare föreskriva att tillsynen av vissa slag av fartyg, viss utrustning eller vissa förhållanden ombord skall utövas av en särskilt förordnad tillsynsmyndighet.

4 § Sjöfartsverket och svenska utlandsmyndigheter som har förordnats att utöva tillsyn av fartyg får uppdra åt

TU 1987/88:4
Bilaga

1. svenska sakkunniga att verkställa tillsynsförrättningar utanför Sverige,
2. svenska eller utländska sakkunniga att biträda vid sådana förrättningar.

Ersättning åt sakkunniga som avses i denna paragraf betalas av redaren.

Tillsynsförrättningar

5 § Tillsynen av fartyg och deras utrustning och drift utövas vid tillsynsförrättningar. Sådana förrättningar utförs som besiktningar eller som inspektioner.

Besiktningar företas planmässigt. När det finns särskild anledning till det, kan en besiktning företas även utom planen.

Besiktningar skall företas främst

för att undersöka om ett fartyg är sjövärdigt,

för att undersöka om det är lämpligt att användas som passagerarfartyg, och

för att bestämma dess minsta tillåtna fribord.

Inspektioner företas när en tillsynsmyndighet finner det motiverat.

6 § Ett fartyg som byggs för en svensk beställare skall besiktigas innan det används till sjöfart för undersökning om det är sjövärdigt.

Har ett utländskt fartyg blivit svenskt, skall besiktning beträffande sjövärdigheten äga rum, om inte tillsynsmyndigheten finner det obehövligt med hänsyn till fartygets beskaffenhet eller omständigheterna i övrigt.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller passagerarfartyg, oavsett dräktighet, och andra fartyg med en bruttodräktighet av minst 20.

7 § Ett fartyg som har besiktigats enligt 6 § skall besiktigas särskilt, om det har genomgått någon större ombyggnad, reparation eller förnyelse eller har lidit skada som kan inverka menligt på sjövärdigheten.

8 § Vid en inspektion skall, om förhållandena inte föranleder annat, undersökas

om arbetsmiljön är tillfredsställande,

om fartyget är behörigen lastat eller barlastat,

om fartyget är bemannat på betryggande sätt, och

om fartyget i övrigt är i behörigt skick.

9 § Tillsyn av utländska fartyg sker genom inspektion. När det gäller förhållanden som omfattas av certifikat, skall inspektionen begränsas till granskning av fartygets certifikat eller motsvarande handlingar enligt 1 kap. 8 §, om det inte finns grundad anledning att anta att fartyget eller dess utrustning avviker från uppgifterna i certifikaten eller handlingarna i något väsentligt avseende.

På framställning av en myndighet i en främmande stat får dock sjöfarts-

verket besluta om en annan tillsynsförrättning än inspektion för ett fartyg som hör hemma i den främmande staten och, om så erfordras, utfärda ett certifikat eller en annan handling som avses i denna lag eller i föreskrifter som utfärdas med stöd av lagen.

TU 1987/88:4
Bilaga

10 § Den som verkställer en tillsynsförrättning eller biträder vid en sådan förrättning skall lämnas tillträde till fartyget. Han får där göra de undersökningar och ta de prov som han behöver och ta del av de handlingar rörande fartyget som finns ombord. För uttagna prov lämnas inte någon ersättning.

Vid förrättningarna skall såvitt möjligt undvikas att fartyget fördröjs eller att någon annan olägenhet uppkommer.

11 § Polismyndigheter, tullmyndigheter, miljö- och hälsoskyddsnämnder samt läkare är skyldiga att lämna tillsynsmyndigheterna det biträde och de upplysningar som de behöver för att utöva tillsyn enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har utfärdats med stöd av lagen.

När en tullmyndighet på begäran enligt första stycket medverkar vid tillsyn enligt denna lag, har tjänstemän vid tullverkets kustbevakning de befogenheter att vidta åtgärder som anges i 2 och 4 §§ lagen (1982:395) om tullverkets medverkan vid polisiär övervakning. Därvid gäller föreskrifterna i 5, 6, 8 och 9 §§ nämnda lag.

Skyldigheter för redare m. fl.

12 § Ett fartygs redare och ägare ansvarar för att fartyget undergår tillsyn enligt denna lag och enligt föreskrifter som meddelas med stöd av lagen.

Redaren samt befälhavaren och övrigt befäl ombord skall lämna tillsynsmyndigheten det bistånd den behöver vid tillsynsförrättningar och lämna varje upplysning som den begär vid sådana förrättningar.

13 § På anmodan av sjöfartsverket eller av annan tillsynsmyndighet som regeringen bestämmer är redaren skyldig att låta undersöka ämnen och material som används på fartyget eller ingår i dess last och att tillhandahålla prov för sådan undersökning. Samma skyldighet gäller i fråga om maskiner, redskap eller andra tekniska anordningar på fartyget.

I fråga om ämnen och material, vars inlastning är förestående men som ännu inte har kommit under redarens vård, har lastägaren den skyldighet som åvilar redaren enligt första stycket.

En undersökning enligt denna paragraf skall bekostas av den som har ålagts att föranstalta om undersökningen eller att tillhandahålla prov för undersökningen, om inte myndigheten beslutar att kostnaden helt eller delvis skall ersättas av statsmedel.

Om någon underlåter att följa en anmodan enligt denna paragraf eller inte kan underrättas om ett beslut med en sådan anmodan utan dröjsmål som äventyrar syftet med beslutet, får tillsynsmyndigheten låta verkställa åtgärderna på hans bekostnad. Detsamma gäller även i andra fall när ett

beslut har meddelats, om omedelbar åtgärd krävs men inte kan förväntas bli vidtagen av den som avses med beslutet.

TU 1987/88:4
Bilaga

En anmodan enligt denna paragraf får förenas med vite.

14 § Den som använder en viss produkt vid fartygsarbete eller som har uppdragit åt någon annan att utföra ett visst fartygsarbete är skyldig att på anmodan av en tillsynsmyndighet lämna upplysning om vem som har levererat produkten eller utför arbetet.

En anmodan enligt denna paragraf får förenas med vite.

Ritningar

15 § Om ett fartyg byggs eller byggs om för svensk räkning och fartyget enligt denna lag eller föreskrifter som utfärdas med stöd av lagen skall undergå besiktning, skall ritningar till fartyget ges in till sjöfartsverket i god tid innan det arbete påbörjas som ritningarna avser. I trängande fall får ritningarna sändas in snarast därefter.

Ritningar till ett utländskt fartyg som har blivit svenskt och därför skall undergå besiktning i fråga om sjövärdigheten skall ges in till sjöfartsverket så snart det kan ske.

16 § Ett fartygs redare eller beställare skall se till att ritningar som avses i 15 § ges in till sjöfartsverket inom den tid som anges där.

17 § På begäran av en beställare, redare eller skeppsbyggare skall sjöfartsverket granska ritningar som avses i 15 § och avge det yttrande som granskningen ger anledning till med hänsyn till bestämmelserna i denna lag eller i föreskrifter som utfärdas med stöd av lagen.

Ritningar till maskineri, utrustning eller särskilda anordningar ombord skall granskas även på framställning av en tillverkare.

Tillsynsbok

18 § Ett svenskt passagerarfartyg, oavsett dräktighet, och ett annat svenskt fartyg med en bruttodräktighet av minst 20 skall ha en tillsynsbok.

När en tillsynsförrättning har utförts, skall förrättningsmannen i tillsynsboken anteckna förrättningen, anmärkningar som har framkommit vid förrättningen och åtgärder som har vidtagits med anledning av anmärkningarna. Förrättningsmannen skall även underrätta tillsynsmyndigheten och fartygets redare om det som har antecknats i tillsynsboken.

19 § Befälhavaren skall se till att fartygets tillsynsbok och de certifikat som har utfärdats för fartyget enligt denna lag eller föreskrifter som har utfärdats med stöd av lagen finns ombord och hålls tillgängliga vid tillsynsförrättningar.

Ingen får förvägras att ta del av innehållet i tillsynsboken, om han behöver det för att kunna ta till vara sin rätt.

TU 1987/88:4
Bilaga

Bemyndiganden

20 § Undersökningar av fartyg och utrustning som företagits av de klassificeringssällskap som anges i 1 kap. 6 § första stycket får godtas som tillsynsförrättningar, verkställda av svensk myndighet, om det mellan staten och sällskapet har träffats avtal om tillsyn av svenska fartyg.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, sjöfartsverket får föreskriva eller för särskilda fall besluta att undersökningar som bara avser utrustning till fartyg och personlig skyddsutrustning och som företagits av sakkunniga får godtas som tillsynsförrättningar verkställda av en tillsynsmyndighet.

21 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om tillsynsförrättningar och om tillsynsböcker.

22 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter till staten för tillsyn av fartyg. Detsamma gäller avgifter för provning och granskning av material och utrustning samt för granskning av ritningar till fartyg.

23 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter som behövs om granskning och godkännande av ritningar och om vilka ritningar som skall ges in. Regeringen eller myndigheten får också föreskriva eller i särskilda fall medge undantag från skyldigheten att ge in ritningar till vissa typer av fartyg och till fartyg som innehar klass i ett klassificeringssällskap.

11 kap. Inskränkningar i rätten att använda fartyg

Förbud

1 § Ett fartygs resa får förbjudas tills rättelse har skett, om det finns skäligen anledning att anta

att fartyget inte är sjövärdigt för resa i den avsedda farten,

att det i något väsentligt avseende har brister i fråga om skyddet mot ohälsa eller olycksfall,

att det inte är lastat eller barlastat på ett betryggande sätt,

att det medför passagerare utöver det högsta tillåtna antalet, eller

att det inte är bemannat på ett betryggande sätt för den avsedda resan.

Om det är fråga endast om brister i anordningar för arbetet eller i arbetsredskap, får i stället användningen av anordningarna eller redskapen förbjudas tills rättelse har skett.

Om det finns skäligen anledning att anta att användningen av en viss lokal, arbetsprocess eller arbetsmetod eller av ett visst ämne innebär risk för

ohälsa eller olycksfall, får denna användning förbjudas tills rättelse har skett.

TU 1987/88:4
Bilaga

Ett fartygs resa får också förbjudas, om fartyget inte hålls tillgängligt för tillsynsförrättning eller om fartyget saknar ett certifikat eller en motsvarande handling som fartyget skall ha enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 1 kap. 7 eller 8 §.

2 § Ett beslut enligt 1 § meddelas av sjöfartsverket eller av annan myndighet som regeringen föreskriver.

Beslutet skall innehålla uppgifter om skälen för förbudet och om de åtgärder som skall vidtas för rättelse.

3 § Den myndighet som har förbjudit ett fartygs resa skall, om fartyget befinner sig inom Sveriges sjöterritorium, genast anmäla beslutet till polis-, tull- och lotsmyndigheterna.

Polismyndigheten skall vidta de åtgärder som behövs för att hindra att förbudet överträds.

Lotsmyndigheten skall inställa de förrättningar för fartygets resa som ankommer på den.

Om fartyget står under tullkontroll, får tullmyndigheten inte tillåta det att avgå. Tullmyndigheten får också tillfälligt ta hand om fartygets nationalitetshandling, när det behövs för att hindra fartygets avgång.

Om förbudet gäller ett svenskt fartyg som befinner sig utomlands, är befälhavaren skyldig att på begäran av en svensk utlandsmyndighet lämna den för fartyget gällande nationalitetshandlingen till myndigheten.

4 § För att säkerställa ett förbud enligt 1 § andra eller tredje stycket får den myndighet som har meddelat beslutet även besluta om förseglning eller annan avstängning av anordningar eller utrymmen som är bristfälliga. Ett sådant beslut verkställs genom myndighetens försorg.

Förelägganden

5 § Om det föreligger en brist som avses i 1 § men det inte finns tillräckliga skäl att meddela ett förbud, får en myndighet som enligt 2 § får meddela ett förbud i stället förelägga fartygets redare eller ägare att avhjälpa bristen inom viss tid.

Gentemot den som har skyddsansvar enligt 7 kap. 2–13 §§ får en myndighet som avses i 2 § meddela föreläggande som behövs för att bestämmelserna i 6 och 7 kap. eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 kap. skall efterlevas.

Om den som har fått ett föreläggande inte följer det eller om han inte kan underrättas om föreläggandet utan sådant dröjsmål som äventyrar syftet med det, får myndigheten låta verkställa åtgärden på hans bekostnad. Detsamma gäller även i andra fall när ett föreläggande har meddelats, om omedelbar åtgärd krävs men inte kan förväntas bli vidtagen av den som avses med föreläggandet.

6 § I ett beslut om förbud eller föreläggande enligt detta kapitel får vite sättas ut.

12 kap. Ansvarsbestämmelser

Påföljder

1 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms

1. den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot en föreskrift eller ett villkor som har meddelats med stöd av 8 kap. 2 eller 4 §,

2. den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot ett förbud enligt 11 kap. 1 § mot ett fartygs resa eller mot användning av en anordning för arbetet eller annat som nämns i andra eller tredje stycket av nämnda paragraf,

3. den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot ett föreläggande som har meddelats med stöd av 11 kap. 5 §.

Om ett förbud eller föreläggande som avses i första stycket 2 eller 3 är förenat med vite, skall den som bryter mot det inte dömas till ansvar.

2 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms

1. den som uppsåtligen lämnar oriktiga uppgifter för att få ett certifikat som utfärdas enligt denna lag eller enligt en föreskrift med stöd av 1 kap. 7 § eller för att få giltighetstiden för ett sådant certifikat förlängd,

2. redare och befälhavare som uppsåtligen eller av oaktsamhet använder ett fartyg till sjöfart utan att ha certifikat eller motsvarande handling som skall ha utfärdats för fartyget eller dess utrustning enligt denna lag eller enligt vad som har föreskrivits med stöd av 1 kap. 7 eller 8 §,

3. redare och befälhavare som uppsåtligen eller av oaktsamhet använder ett fartyg eller dess utrustning i strid mot någon bestämmelse i ett certifikat eller en motsvarande handling som avses i 2,

4. redare och befälhavare som uppsåtligen eller av oaktsamhet använder ett fartyg till sjöfart utan att det är försett med föreskrivna fribordsmärken,

5. redare och befälhavare som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att göra vad som skäligen kan fordras för att förhindra att den som ingår i minimibesättningen och tillhör däcks- eller maskinpersonalen utan tillstånd anställs av någon annan än redaren eller ägaren,

6. en befälhavare som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet framför ett fartyg i strid mot vad som gäller i fråga om minimibesättning eller bemanningsföreskrifter,

7. redare som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att göra vad som skäligen kan fordras för att förhindra att fartyget framförs i strid mot vad som gäller i fråga om minimibesättning eller bemanningsföreskrifter,

8. redare eller ägare som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att se till att fartyget undergår tillsyn enligt denna lag eller en föreskrift som har meddelats med stöd av lagen, och

9. den som uppsåtligt eller av oaktsamhet underlåter att anlita lots, när han är skyldig att göra det på grund av en särskild föreskrift.

TU 1987/88:4
Bilaga

3 § Till böter döms

1. befälhavare och maskinchef som uppsåtligt eller av oaktsamhet underlåter att fullgöra vad han enligt 5 kap. 2 § andra stycket och 3 § andra stycket ålagts att göra innan en resa påbörjas,

2. befälhavare som uppsåtligt eller av oaktsamhet underlåter att se till att nytillträdande ombordanställda får kännedom om fartyget, grundläggande säkerhetsbestämmelser eller åtgärder vid sjöolycka enligt 5 kap. 2 § tredje stycket,

3. befälhavare som av oaktsamhet framför ett fartyg i strid med vad som gäller i fråga om minimibesättning eller bemanningsföreskrifter, om inte förseelsen är ringa,

4. redare som av oaktsamhet underlåter att göra vad som skäligen kan fordras av honom för att förhindra att fartyget framförs i strid mot vad som gäller i fråga om minimibesättning eller bemanningsföreskrifter, om inte förseelsen är ringa,

5. den som uppsåtligt eller av oaktsamhet tjänstgör på ett fartyg som befälhavare, maskinchef eller ansvarig för vakt utan att inneha den behörighet som är föreskriven i minimibesättningsbeslutet eller i bemanningsföreskrifterna, dock inte om han har uppehållit befattningen på grund av ett plötsligt sjukdomsfall eller en annan liknande händelse,

6. befälhavare som uppsåtligt eller av oaktsamhet försummar sina skyldigheter beträffande kost och vatten samt bostads- och hälsovårdsförhållanden enligt 7 kap. 7 §,

7. den som uppsåtligt eller av oaktsamhet utan giltigt skäl tar bort en skyddsanordning eller sätter den ur funktion,

8. den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 8 kap. 3 eller 5–7 §§,

9. befälhavare som uppsåtligt beordrar arbete i strid mot ett beslut av ett skyddsombud enligt 9 kap. 7 § utan att något sådant skäl som anges i 9 kap. 8 § föreligger, om därmed intresset av att skyddsarbetet ombord bedrivs i behörig ordning uppenbart åsidosätts,

10. den som uppsåtligt eller av oaktsamhet försummar sina skyldigheter beträffande ritningar till ett fartyg enligt 10 kap. 16 § eller tillsynsbok och certifikat enligt 10 kap. 19 §,

11. den som i andra fall än som sägs i 2 § 1 uppsåtligt eller av oaktsamhet lämnar oriktiga uppgifter till en tillsynsmyndighet vid fullgörande av skyldighet enligt 10 kap. 12 § andra stycket eller 14 § eller annars i fråga om en åtgärd som har ålagts av myndigheten, och

12. den som uppsåtligt eller av oaktsamhet försummar att fullgöra anmälningsskyldighet som har ålagts honom med stöd av 13 kap. 5 §.

4 § Bestämmelser om ansvar för den som överträder vad som sägs om tystnadsplikt i 13 kap. 9 § finns i 20 kap. 3 § brottsbalken.

5 § Ingen får dömas till ansvar enligt denna lag, om gärningen är belagd med strängare straff i brottsbalken eller sjölagen (1891:35 s. 1).

6 § Har vid ett brott som avses i detta kapitel en anordning eller ett ämne använts i strid mot ett förbud enligt 8 kap. 4 § eller 11 kap. 1 § andra och tredje styckena, skall egendomen förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt.

I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat.

Behörig domstol

7 § Mål om ansvar och förverkande enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen handläggs av domstol som är behörig enligt bestämmelserna i 336 och 338 §§ sjölagen (1891:35 s. 1).

13 kap. Övriga bestämmelser

Beslut

1 § Ett beslut enligt denna lag skall gälla omedelbart, om det inte föreskrivs något annat i beslutet eller den domstol eller myndighet som skall pröva en underställning eller ett överklagande förordnar annat.

Underställning och överklagande

2 § Har ett beslut om förbud enligt 11 kap. 1 § meddelats av en annan myndighet än sjöfartsverket, skall det genast underställas verket.

Ett beslut som skall underställas sjöfartsverket får inte överklagas. Detsamma gäller ett beslut som har meddelats inom sjöfartsverket och som, enligt vad regeringen föreskriver, skall underställas någon inom verket.

3 § Ett beslut enligt denna lag som inte skall underställas någon får överklagas

1. hos sjöfartsverket, om beslutet har meddelats av en myndighet som inte är central förvaltningsmyndighet,

2. hos regeringen, om beslutet avser ett fartygs bemanning eller ett medgivande enligt 5 kap. 12 § andra stycket och har meddelats av en central förvaltningsmyndighet,

3. hos kammarrätten i andra fall än som avses i 1 och 2.

Ett provisoriskt beslut om minimibesättning får inte överklagas.

4 § För att ta till vara arbetstagarnas intresse får ett beslut enligt denna lag överklagas av ett huvudskyddsombud eller, om ett sådant ombud inte finns, av ett annat skyddsombud. Även en arbetstagarorganisation får överklaga ett beslut i den mån saken rör medlemmarnas intresse.

5 § Bestämmelser om befälhavarens skyldighet att anmäla vissa händelser ombord till sjöfartsverket finns i sjölagen (1891:35 s. 1).

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva skyldighet för redare och befälhavare att anmäla

1. inträffade olycksfall eller olyckstillbud eller sjukdomsfall utöver vad som anges i sjölagen,
2. uppkomna skador eller vidtagna åtgärder som har betydelse för ett fartygs sjövärdighet.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att anlita lots och om lotsavgift.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får beträffande fiskefartyg och andra fartyg som är av särskild beskaffenhet meddela särskilda föreskrifter i de avseenden som lagen omfattar och i enskilda fall medge undantag från lagens bestämmelser.

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela särskilda föreskrifter för totalförsvaret med avvikelse från bestämmelserna i 6–9 kap. i denna lag.

Sekretess

9 § Den som har tagit befattning med tillsyn enligt denna lag eller utsetts till skyddsombud eller ledamot av skyddskommitté får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han under uppdraget eller i sin tjänst har fått veta om yrkeshemligheter eller arbetsförfaranden eller i övrigt om enskildas ekonomiska eller personliga förhållanden eller förhållanden av betydelse för rikets säkerhet.

I det allmännas verksamhet tillämpas bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100) i stället för vad som sägs i första stycket. I fråga om den som är skyddsombud eller ledamot av skyddskommitté på fartyg i det allmännas verksamhet tillämpas 14 kap. 7, 9 och 10 §§ sekretesslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988, då lagen (1965:719) om säkerheten på fartyg skall upphöra att gälla.

Bestämmelserna om preskription i 9 kap. 15 § i den nya lagen tillämpas endast om den åtgärd som anspråket grundas på har företagits efter ikraftträdandet. I annat fall tillämpas bestämmelserna om preskription i 3 kap. 11 § sjätte stycket i den gamla lagen.

Beslut som har meddelats före ikraftträdandet överklagas enligt äldre bestämmelser.

En föreskrift som har meddelats med stöd av den gamla lagen och som gäller vid ikraftträdandet skall fortfarande gälla och vid tillämpning av den nya lagen anses ha meddelats enligt denna. I fråga om påföljd för överträdelse av en föreskrift som har meddelats med stöd av den gamla lagen

gäller dock alltid äldre bestämmelser, om dessa leder till lindrigare påföljd eller frihet från påföljd.

TU 1987/88:4
Bilaga

Om det i en lag eller i en författning hänvisas till en föreskrift som har ersatts genom en föreskrift i denna lag, tillämpas i stället den nya föreskriften.

Lag om ändring i sjöarbetstidslagen (1970:105)

Härigenom föreskrivs i fråga om sjöarbetstidslagen (1970:105)

dels att 3 och 17 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 21 §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*3 §¹

I denna lag förstås med

sjöman: den som utför skeppstjänst för vilken lagen gäller,

ekonomipersonal: personal som är anställd för besättningens eller passagerarnas förplägning eller uppassning, för andra sysslor som har samband med sådant arbete eller för expeditionsgöromål eller annan liknande tjänstgöring,

dagman: sjöman vars skeppstjänst ej är indelad i vakter och som ej tillhör radio- eller ekonomipersonalen,

passagerarfartyg: fartyg som har passagerarfartygscertifikat,

dygn: tiden från klockan 0 till klockan 24,

vecka: en fast period av sju på varandra följande dygn,

oavbruten gång: färd sätt som kännetecknas av att fartyget ej anlöper hamn eller annars kommer i beröring med land under längre tid än 2 timmar vid något tillfälle,

lokalfart: resa till eller från svensk hamn med fartyg, vars bruttodräktighet understiger 500, vilken under vanliga förhållanden ej kräver mer än 12 timmars oavbruten gång,

närfart: fart, dock ej lokalfart, inom Sveriges sjöterritorium eller annars i Östersjön eller med denna i sjöfartsförbindelse varande farvatten innanför linjen Trondheimsfjorden–Shetlands nordpynt, därifrån västerut till 11° västlig longitud, därifrån längs denna longitud över Irlands västkust till 48° nordlig latitud och därifrån österut längs denna latitud till Brest,

oceanfart: fart bortom den för närfart angivna linjen.

Fartyg anses under resa hela tiden användas i den vidsträcktaste fart som resan omfattar. Hänsyn toges dock ej till sådan oförutsedd utsträckning av resan som föranledes av storm, sjöskada eller annan nödsituation.

Förordnande enligt 1 kap. 11 § tredje stycket lagen (1965:719) om säkerheten på fartyg gäller även vid tillämpningen av sjöarbetstidslagen i den mån förordnandet har betydelse för tillämpningen.

Förordnande enligt 1 kap. 8 § andra meningen fartygssäkerhetslagen (1987:000) gäller även vid tillämpningen av sjöarbetstidslagen i den mån förordnandet har betydelse för tillämpningen.

Vid beräkningen av arbetstid undantages, utom i fall som avses i 8 §, dels måltidsrast, dels annat uppehåll i skeppstjänsten, om sjömannen enligt förmäns besked får avlägsna sig från arbetsplatsen under uppehållet och detta varar minst 1 timme.

¹ Senaste lydelse 1982:257.

17 §²

Tillsyn över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter för tillämpningen av lagen utövas av myndighet som regeringen bestämmer. Därvid äger 1 kap. 6, 8 och 15 §§, 7 kap. 1 och 16 §§ och 11 kap. 3 § lagen (1965:719) om säkerheten på fartyg motsvarande tillämpning.

Tillsyn över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter för tillämpningen av lagen utövas av myndighet som regeringen bestämmer. Därvid äger 10 kap. och 13 kap. 1–3 §§ fartygssäkerhetslagen (1987:000) motsvarande tillämpning.

Anteckningar om arbetstid skall hållas tillgängliga vid tillsynsförrättning.

21 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela särskilda föreskrifter för totalförsvaret med avvikelse från denna lag. Föreskrifter som avser förhållandet mellan enskilda eller som annars måste meddelas i lag får dock inte meddelas med stöd av denna paragraf.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

² Senaste lydelse 1975:729.

3 Förslag till

TU 1987/88:4

Lag om ändring i livsmedelslagen (1971:511)

Bilaga

Härigenom föreskrivs att 4 § livsmedelslagen (1971:511) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från lagens tillämpning i fråga om vissa slag av livsmedel eller livsmedelstillsatser.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från lagens tillämpning på försvarsmakten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från lagens tillämpning på försvarsmakten *och såvitt avser fartyg och luftfartyg*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

¹ Senaste lydelse 1982:1081.

4 Förslag till

Lag om ändring i sjömanslagen (1973:282)

TU 1987/88:4

Bilaga

Härigenom föreskrivs att 58 § sjömanslagen (1973:282) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Befälhavaren skall se till att exemplar av denna lag, semesterlagen (1977:480), *lagen (1965:719) om säkerheten på fartyg, förordningen (1965:908) om säkerheten på fartyg* och tillämpliga kollektivavtal finns tillgängliga på fartyget.

Föreslagen lydelse

58 §¹

Befälhavaren skall se till att exemplar av denna lag, semesterlagen (1977:480), *fartygssäkerhetslagen (1987:000), de föreskrifter som regeringen har utfärdat i anslutning till sistnämnda lag* och tillämpliga kollektivavtal finns tillgängliga på fartyget.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får medge undantag från första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

¹ Senaste lydelse 1982:199.

5 Förslag till

TU 1987/88:4

Lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160)

Bilaga

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § arbetsmiljölagen (1977:1160) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §¹

Lagen gäller ej

1. *skeppstjänst på andra fartyg än örlogsfartyg,*

2. arbete som *utföres* i arbetsgivarens hushåll.

Lagen gäller ej

1. *fartygsarbete som avser andra fartyg än örlogsfartyg,*

2. arbete som *utförs* i arbetsgivarens hushåll.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

¹ Senaste lydelse 1982:674.

Lag om ändring i lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 6 § lagen (1980:424) om åtgärder mot vattenförorening från fartyg¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

6 §

Regeringen får föreskriva att undersökning av fartyg och utrustning som företas av en utländsk myndighet eller av en klassificeringsanstalt skall godkännas som tillsynsförrättning verkställd av svensk myndighet samt att ett certifikat som utfärdats efter en sådan undersökning har samma giltighet som ett certifikat utfärdat av svensk myndighet.

Har något av följande utländska klassificeringssällskap, nämligen American Bureau of Shipping, Bureau Veritas, Det Norske Veritas, Germanischer Lloyd, Lloyd's Register of Shipping, Registro Italiano Navale eller klassificeringssällskapet i De socialistiska rådsrepublikernas union (Register of Shipping of the USSR) företagit undersökning av fartyg och utrustning eller utfärdat ett certifikat efter en sådan undersökning, har undersökningen eller certifikatet samma giltighet som en undersökning verkställd av eller ett certifikat utfärdat av en svensk myndighet. Detta gäller dock endast om det mellan staten och sällskapet föreligger avtal om undersökning av svenska fartyg och utrustning eller utfärdande av certifikat för svenska fartyg.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

¹ Lagen omtryckt 1983:463.

Lag om ändring i mönstringslagen (1983:929)

Härigenom föreskrivs att 14 § mönstringslagen (1983:929) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

14 §

Redaren och befälhavaren är skyldiga att på begäran hålla sjömansrulla och andra handlingar rörande bemanningen ombord tillgängliga för sjöfartsverket eller annan tillsynsmyndighet som förordnats med stöd av *lagen (1965:719) om säkerheten på fartyg*.

Redaren och befälhavaren är skyldiga att på begäran hålla sjömansrulla och andra handlingar rörande bemanningen ombord tillgängliga för sjöfartsverket eller annan tillsynsmyndighet som förordnats med stöd av *fartygssäkerhetslagen (1987:000)*.

Fackliga företrädare för sjömän ombord på fartyget har motsvarande rätt att ta del av handlingarna rörande bemanningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.